

Prul heeft de bandjes ingesproken in 1990/1991. Het is niet duidelijk in welke volgorde hij dat gedaan heeft. De volgorde die ik heb aangehouden is dus een beetje willekeurig. Ik heb 5 bandjes en hij spreekt twee keer over band 3. Misschien is hij opnieuw gaan tellen bij de serie Meetings in the Twilight Zone. Daar zijn drie bandjes van. Soms heb ik zelf wat opmerkingen toegevoegd. Die staan in het rood.

Band 1 kant 1 gaat over hun jeugd in Ambarawa.

Onderwerpen: de omgeving, verhalen over Slammat de tuinman, de kinderen waar Prul mee op school zat, het verhaal van de Chinese vriend die hij ook 15 jaar later nog heeft bezocht en het verhaal van de arts Kees van Luyt die hun ogen behandelde en later in Holland hun tandarts was.

Jesse, vandaag is het de 18e. Vanmorgen heeft mammië zo'n apparaat gekocht, weet je wel waar je mee een tape kan maken. Pappie heeft altijd wel een beetje bezwaren, omdat als ik het terug hoor, dan vind ik dat ik een rotstem heb. Ook zonder dat vind ik die stem rot.

Maar jij wou zo graag het verhaal van Slammat de tuinman, Slammat our gardener, voor het nageslacht bewaard hebben en daarom hebben we besloten om maar zo'n ding aan te schaffen en vandaag is pappie begonnen om het e.e.a te vertellen. Ik moet er wel even wat aan wennen.

Voordat ik aan het verhaal begin, moet ik je een beetje vertellen over de plaats waar het zich afspeelde. Die plaats heet Ambarawa. Dat is een stadje in het binnenland ten zuiden van Semarang. Mijn vader werd daar geplaatst toen wij van Pematang Siantar kwamen. Ik was toen 8 jaar oud en ik zat in de 3^e klas van de lagere school. Oom Djoon zat in de 5^e en M.A. Delahaye zat in de 2^e klas lagere school. Ik herinner me dat ik toen malaria had en daardoor ging ik later naar school dan mijn broers.

Mijn vader was postmaster. Op ons erf hadden we de Hollandse vlag. Er was ook een Hollandse vlag op het erf van de assistent resident en op dat van de plaatselijke militaire commandant. Dat waren de enige plaatsen waar een grote Nederlandse vlag elke morgen gehesen en 's middags gestreken werd.

Ambarawa was een garnizoenstad. Het plaatsje was bekend vanwege het fort Willem I. Dat is een heel oud fort met meters dikke muren en het lag midden in een djatibos. Ik geloof dat er een bataljon van het KNIL gelegerd was. De plaatselijke militaire commandant was majoor van Rhenen. Er was het kampement waar alle officieren en onderofficieren woonden. De soldaten woonden in het fort. Voor het kampement was een heel groot exercitieterrein waar we vaak speelden en dat ook dienst deed als voetbalveld. Ambarawa was helemaal door bergen omringd. En daar zag ik voor het eerst de prachtige vulkanen van Indonesië. Achter ons huis was de Lirang (?), een hele mooie vulkaan met geweldige beboste hellingen. Hij stak heel ver boven de daken van de kampong uit, die achter ons huis gelegen was. Op een keer zijn we gaan wandelen met mijn vader en toen we op een gegeven moment ongeveer 6 km in de heuvels waren, keken we om en daar zagen we de vlakte met al die bergen. We zagen heel duidelijk de Lirang achter ons huis en niet ver daar vandaan de Antismoro (?). Het waren reusachtige driehoeken die uit de vlakte oprezen. Het was een heel merkwaardig gezicht. Dan had je de tweeling vulkanen, de Soembing en de Soendoro en heel in de verte de Merapi, die een werkende vulkaan was. Je zag ook een rookpluim. De Merapi was bekend om zijn grote uitbarstingen. En terwijl we daar zo zaten te kijken, zagen we het glinsteren van water in de verte en dat was een heel groot moeras. Een van mijn vrienden op de hbs zei dat hij daar vaak ging jagen en dat daar pythons waren zo dik als je dijen. En dat geloof ik best.

Op een keer was ik bij het fort Willem I aan het spelen, niet ver van het moeras en het zag er heel geheimzinnig uit. Ik was er vlak bij, 10 meter van waar het water begon en grote rietpluimen staken eruit en telkens hoorde ik het geluid van grote beesten in die struiken. Het was echt angstig om dat te horen, ik was pas 8 jaar oud.

Het was een mooie omgeving daar, hele mooie bomen, erg schaduwrijk, maar het was een deadly omgeving.

Anyway, Slammat was onze tuinman. Hij was dik en hij zag er altijd even rot uit. Hij had zogezegd een moddergezicht. Hij was een Javaan uit de bergen. Hij was not sophisticated zoals de people in California. Hij was een grote "daar was eens" zullen we maar zeggen.

Wij lieten hem altijd allerlei werkjes opknappen en daar had hij een verschrikkelijke hekel aan en zodra wij hem riepen begon hij al te gillen: "disinenni, disinenni" (?) en dat betekende dat als hij naar ons toekwam of als hij iets voor ons ging doen, hij op zijn donder kreeg van mijn vader. Dat was gelul, dat was helemaal niet waar. Mijn vader heeft hem nog nooit op zijn donder gegeven, die bemoeide zich daar niet mee.

Slammat moest de tuin aanvegen en hij moest dit doen en hij moest dat doen en soms als er een vlieger in de boom was, dat was altijd in een djamboeboom, dan moest hij voor ons die boom in. Hij was een heel dikke knaap en hoe hoger je kwam hoe dunner de takken van die djamboeboom werden. Maar dat was nog niet het ergste. Het ergste was dat hij door honderden rode mieren werd geattaqueerd. En dan begon hij te gillen. Maar beneden stond oom Djoon met de karwats en dreigde hem: als jij durft beneden te komen zonder vlieger dan krijg je een pak slaag. Zo zat het. Die man was als de dood zo bang eigenlijk.

Nou komt het verhaal over het drankje van Slammat.

Mijn ouders gingen op de 2^e donderdag van de maand en soms vaker naar de soos, de sociëteit in Ambarawa. Dat was een clubhuis waar alle officieren en Europeanen samenkwamen met hun dames en dan werd er gedanst en muziek gemaakt. Het was allemaal even leuk en er waren natuurlijk nooit kinderen bij. Mijn ouders waren heel populair omdat ze heel goed konden dansen. En mijn moeder werd natuurlijk doorlopend gevraagd. En wanneer ze dan gingen dan was het altijd hetzelfde verhaal. Ze gingen altijd om ongeveer half 8 van huis. Om kwart over 7 stonden ze bij ons bed, we moesten altijd heel vroeg naar bed, en dan zeiden ze: "zullen jullie zoet zijn?" Ik zei: "natuurlijk zullen we zoet zijn".

Dan zal Moes voor jullie iets meenemen en altijd vroegen we om een trein. Begrijp je wat ik bedoel? Brengt u een trein mee? O ja, ik breng een trein mee, een trein met een stoommachine. Zo hielden we hen een hele tijd aan de praat en we zeiden altijd later: onze ouders beloofden ons gouden bergen.

Eindelijk they took off after a while en dan bleven we natuurlijk eventjes in bed en de eerste die er uit kwam was oom Djoon en dan had hij een geweldige karwats van mijn vader en dan gaf hij daarmee een verschrikkelijke slag op tafel en dan brulde hij ERUIT! En dan sprongen wij eruit. En dan zei hij altijd aan pappie, aan jouw vader: "haal het slachtoffer". En dan ging ik naar de bijgebouwen en dan klopte ik dus op de deur van de kamer waar Slammat zijn tent had opgeslagen. Maar als ik dan klopte dan begon hij al te gillen: disinenni. Maar anyway, hij moest dan toch naar binnen komen. Dan lieten wij hem aan tafel zitten op de plaats van mijn vader. En dan zag je daar die knaap zitten, een Javaan met lange haren en een hoofddoek en dan moest hij daar rustig zitten en geen woord zeggen. Dan haalden wij een groot glas uit het buffet. Mijn ouders hadden een buffet. Allerlei dranken, van alles zat erin, de mooiste dranken en de mooiste glazen. Wij zochten altijd het grootste glas uit voor deze Slammat en dan begon hij dat glas vol te laden met allerlei mooie dranken. Daar kwamen wijnen in, daar kwam cognac in, daar kwam likeur in, daar kwam whisky in, the whole works. En ik zal nooit vergeten, als het glas al bijna vol was dan ging Ton naar de kamer toe en dan kwam hij na verloop van tijd terug met een grote fles castorolie. Dan deed hij er een behoorlijke scheut castorolie in. Hij kreeg zo vaak castorolie die jongen, dus uit wraak, begrijp je wat ik bedoel. He took it out on the gardener. Dan was het een heel groot glas vol met allerlei mooie dranken en bovenop de castorolie. Nou ja, dan nam ik een lepel en begon echt te stirren hè. En het was echt een bruin drabbig vocht en dan moest deze knaap, deze Slammat die moest het drinken. En dan begon hij al te gillen van disinenni. Dat is allemaal gelul natuurlijk, want mijn vader was er niet. Er was niemand. Dus het was just like een stem is roepende in de woestijn. En toen kreeg hij dus het bevel van oom Djoon, die 3 harde slagen met de karwats op de tafel gaf. En dan zei hij aan hem "ninem" (?) en dat betekent "drink". En hij dronk, schoorvoetend. Ach mijn god en dat duurde zo lang, maar hij moest drinken. Het zweet parelde op zijn voorhoofd en tenslotte had hij het hele glas

leeggedronken. Het was een behoorlijk glas met allerlei verschrikkelijke dingen er in. Wanneer hij zijn glas dan opgedronken had, dan namen wij onze jas. Wij hadden alledrie een hele mooie jas om uit te gaan. Dat was voor de avondlucht of something like that. Dan trokken wij dat aan en dan gingen wij de straat op. Wij liepen dan naar de sociëteit. En Slammat liep achter ons. Wij zijn kleine kinderen op blote voeten in de nacht, het was ongeveer 10 uur 's avonds of zo. We were not supposed to be on the street. En oom Ger lag daar heel alleen, de deuren wagenwijd open. En Slammat liep achter ons en al heel gauw moest hij, om het maar zo rough te zeggen, moest hij erg gaan kakken en dan hoorde je op een gegeven moment allerlei kakgeluiden en dan zei hij "...." (?)

Ik zei: OK, go ahead. Nou ja, dan kroop hij in de sloot of god mag weten waar, but he was busy all the time, begrijp je wat ik bedoel. En hij was erg busy met zijn achterwerk zullen we maar zeggen en daarom hebben we hem gezegd dat hij achter ons moest lopen. Dat moesten we natuurlijk niet voorop hebben en zo kwamen we na verloop van tijd bij de sociëteit. Er waren daar grote steenhopen en daar gingen we op zitten en we waren blij als we onze ouders zagen. Kijk, daar is moes, daar is papa. En achter ons hoorde je de kakgeluiden van Slammat. Hij had het werkelijk erg te kwaad en terwijl hij daar zat te schijten, gilte hij het uit in de stilte van de nacht: disinenni, disinenni. De man was crazy, begrijp je wat ik bedoel. Hij was zo'n stuk verdriet, maar he was cool, he was very cool.

Dat is het verhaal van Slammat. We kwamen natuurlijk thuis en hij rende direct naar de outhouse en dan zagen we hem voor de nacht niet meer, maar dan hadden we onze plicht weer gedaan. Dat glas dat stond daar nog. Dat werd heel schoon gewassen en netjes opgeborgen en alle sporen van deze torture situation waren uitgewist en niemand wist er wat van.

Nu zal ik het e.e.a. vertellen over het plaatsje Ambarawa. Het is niet een mooi plaatsje, zoals je dat in Europa en in Zwitserland kent en ook hier in Amerika. Het is een mengelmoes van verschillende dingen. Op de eerste plaats de huizen, die waren wel OK, maar er was eigenlijk helemaal geen verband tussen al die huizen. Ze hadden verschillende bouwstijlen, maar wat ze allemaal gemeen hadden was, dat ze waren gebouwd van steen. Dus niet van pleister of van hout, zoals je dat hier in Amerika ziet. Van steen zoals het in Holland is, maar in Indië waren de muren wit geverfd om de zon te weerkaatsen en het plafond was veel hoger en de daken hadden dakpannen. Ons huis in Ambarawa was een vrij groot huis. We hadden geloof ik 3 slaapkamers, een voorgalerij, een zitkamer en een grote eetkamer. De vloeren waren allemaal betegeld en vaak waren er heel mooie figuren in, siertegels zullen we maar zeggen. Het meubilair was degelijk en was gemaakt van djatihout. Het waren allemaal zware meubelstukken: een buffet, een kast waar je de borden en gerechten in deed, een schrijftafel en een etenstafel met stevige stoelen. Het zag er allemaal wel sterk uit, maar het was niet mooi. Je had helemaal geen stijlen zoals je dat later had, zoals Danish en Zwitsers en Frans en ... kolonial. Dat had je allemaal niet.

Een Indisch huis, wat ik ervan heb meegemaakt, was nooit gezellig. Het was netjes, het was clean, maar het was niet gezellig. Het deed niet prettig aan, tenminste dat gevoel had ik. We hadden daar in Ambarawa een zitkamer met een mooi rotan zitje. En mooie schilderijen, maar niemand zat daar, begrijp je? De mensen die op bezoek kwamen, dat waren in die dagen vrij veel mensen, zeker een paar keer per week kwam er bezoek, die mensen zaten dan in de voorgalerij. Nooit in de eetkamer, tenzij ze bij ons uitgenodigd waren om te eten. In de slaapkamers stond een heel groot, meestal een tweepersoons, bed. Dat was een verschrikkelijk groot ding en daar ging dan een klamboe omheen, vanwege de muskieten. En in dat grote tweepersoons bed kon je soms met zijn drieën of zijn vieren slapen.

Ons huis was het enige stenen huis waar Europeanen in woonden. En het was helemaal gelegen in een Chinese woonwijk. Achter ons was een Indonesische village, maar naast ons en tegenover ons huis was een hele reeks Chinese woningen, waar die Chinese meubelmakers woonden of Chinezen die verschillende ambachten hadden en dingen verkochten. De Chinezen die hebben altijd een heel belangrijke rol gespeeld in Indonesië.

Ze waren heel vlijtig. Over het algemeen waren ze kooplieden en zover ik weet waren ze vaak meubelmakers of verkopers van allerlei verschillende dingen.

Er waren niet echte residential districten hoor. Wat een beetje erop leek was het kampement. Dat was dus bij het garnizoen, waar alle officieren woonden. Daar waren dus allemaal dezelfde typen huizen. Behalve dat van de plaatselijke commandant. Dat was bijna een paleis zullen we maar zeggen. En de huizen van de officieren en de onderofficieren en de soldaten waren dus in dat fort Willem I, een reusachtig fort met reusachtige dikke muren. En soms zag je in de muren de namen gemetseld van de mensen die daar bij de muren begraven werden of bijgelegd worden. En er was verder nog een kampement, ook van een bepaalde sterkte, waar ook weer militairen waren ondergebracht. Ik weet niet zo precies wat daar lag, of het ook een bataljon was of something like that, maar er waren een hele hoop interessante dingen die je daar dus meemaakte als kind. Maar door verschillende omstandigheden konden we dat natuurlijk niet allemaal onderzoeken. We moesten hele afstanden afleggen en hiernaar toe gaan en daarnaar toe gaan, maar dat kon natuurlijk allemaal niet. En je kon aan je ouders niks vragen, want die wisten het niet.

Ik werd in Indonesië en dus ook in Ambarawa, altijd aangetrokken door de lege huizen. Huizen die leegstonden omdat de bewoners weggegaan waren of overgeplaatst waren of whatever. En dan vond ik het leuk om zo in de tuinen van die leegstaande huizen rond te lopen en te kijken wat er allemaal was. En als het enigszins kon, dan probeerde ik mij toegang te verschaffen tot dat leegstaande huis. Maar vaak was er een waker, die ons kinderen altijd waarschuwde, dat wij dat nooit moesten doen, omdat het binnenkomen in een leeg huis, of het naar binnen willen gaan in een leeg huis niet zonder gevaar is. En als kinderen werden we dus altijd gewaarschuwd dat wij dat nooit moesten proberen, omdat als de mensen weg waren uit zo'n huis hun plaats onmiddellijk werd ingenomen door spirits. These things, dat zijn niet zomaar phantasies, maar ze berusten op waarheid. Maar de mensen dismiss het altijd en dan zeggen ze met een groot gebaar: het is bijgeloof, superstition. En ze hebben het eigenlijk nooit kunnen begrijpen. Al die superstition is van een ontzaglijk groot vuur. Ze praten altijd over de rook en zij completely missen de aanwezigheid van het vuur waar je je vingers lelijk aan kan branden.

In Indonesië had je twee scholen. Op de eerste school waar ik naar toe ging met mijn broers viel me op, dat vooral de kinderen die in de hogere klassen zaten, eigenlijk al volwassenen waren. Grote jongens en grote meisjes. Het waren volwassen mannen en vrouwen. Daaruit blijkt dus dat in die dagen de mensen min of meer dom waren. Dom of verschrikkelijk lui en misschien praatten ze ook teveel. Het waren echte padvindders en .. anyway.

Er was één meisje, daar keek ik altijd naar. Dat hadden anderen niet in de gaten. Ik was een klein kind en ze was misschien 15 jaar oud, maar ze had een heel mooi gezicht. Het viel me op dat zij eigenlijk een Egyptisch gezicht had. Haar naam was Victorine en ze was een Joods meisje. Haar vader had een of andere fabriek, een limonadefabriek. Ik wist waar ze woonde en soms als ik naar het garnizoen ging om met mijn vriendjes daar te spelen, dan kwam ik voorbij hun huis. Het was een heel mooi huis met een hoog hek. Maar de deuren en het hek, everything was gesloten. Daar tegenover had je een paar kleine lage huisjes en daar woonden een paar mensen uit India. Dat waren kappers en daar gingen we naar toe als we ons haar moesten laten knippen. We kregen dan 15 cent van mijn moeder, geloof ik. Ik weet niet hoeveel dat kostte. We liepen altijd op blote voeten. Dan kon ons ook niks meer verdommen hoor. En dan liepen we dus, het was misschien een 20 minuten lopen, het was niet that far. Die kapper was tegenover het huis van het Joodse meisje. Daar woonde hij en op een keer ging ik er weer naar toe om mijn haar te laten knippen en hij was er niet. Maar achter hoorde ik mensenstemmen, kinderstemmen spreken en toen gluurde ik zo door de deur die toegang gaf tot een binnenkamer die weer uitkwam op de achtergalerij en zag ik een hele hoop Javaanse kinderen met elkaar te praten en lachen en gekheid maken. Dus ik ben even naar binnen gegaan om te kijken, maar wat ik vreemd vond was dat midden tussen hen in een blank meisje stond. Dat was hoogstwaarschijnlijk het zusje van deze griet, deze Joodse griet.

En ik herinner me tot op heden dat ze er heel heel mooi uitzag. En dat vond ik dus vreemd, dat mooie gezicht daar tussen al die andere kinderen, Indonesische kinderen. En wat nog vreemder was, was het feit dat ik haar niet kende. Zij ging dus niet naar school. Zij was dus een meisje van 7 of 8 jaar, net zo oud als ik.

Je mammië heeft even gestopt en nu gaan we weer verder. Dat doen we om te horen hoe het allemaal klinkt. Jullie moeten wel opletten natuurlijk dat ik hier en daar heel slecht praat of fouten maak in mijn uitdrukkingen en zo. Dat moeten jullie maar voor lief nemen en later editen.

Ja, die schoolkinderen. Ik herinner me die school heel erg goed. Het waren leuke jaren. Er waren ook Chinese jongens op. Het waren oudere jongens en ik herinner me hun namen erg goed en zij hebben ook een rol in mijn leven gespeeld. Een van die jongens heette Eduard Kwee. Het was een knappe jongen op school en zijn vader had een grote provision- en drankenzaak, een market zoals het hier heet. En dan had je een andere Chinese jongen, die heette Johnny. Zijn Chinese naam was Kwee Hong Hiem (?). En een andere Chinese jongen, een hele sterke en gespierde jongen was Tan Kian Gie (?). Dat was min of meer mijn vriend. Ze waren alle drie mijn vrienden, maar ze lieten me elke dag of om de andere dag vechten. Dan wezen ze mij een tegenstander aan op school en dan kozen ze altijd jongens uit die een kop groter waren of zo. Nou ja, dan werd ik gewoon dus opgehitst en dat gebeurde op de speelplaats buiten het gezicht van de onderwijzer. Het was zo ergens achteraf en dan riepen ze die jongen en dan duwden ze me tegen hem aan. En al heel vlug werd er geslagen. Maar over het algemeen deed ik het wel goed, want nadat de een of de ander dan huilend was weggelopen om klachten in te dienen, klopten ze me altijd op de schouder .. en afijn, dat was dan all right. Maar op een keer heb ik gevochten met een jongen die heette Jan Bouts. Door een gelukkige slag had ik hem goed geraakt, want hij viel op de grond. Dat was helemaal niet mijn bedoeling. Die jongen liep huilend weg en zijn zuster Corrie, die zat een paar klassen hoger, was ontzettend kwaad. Ze liep op mij af en heeft me met haar griffeldoos een pak slaag gegeven. Met één hand hield ze mijn beide handen vast en ik kon geen donder doen. Ja al die dingen gebeurden dan, maar die school was heel leuk. Ik was een van de besten. Mijn beste vriend daar was Arthur de Vos. Hij woonde naast de school. Zijn grootmoeder was een Javaanse vrouw en dat was een heel lieve oude dame en wanneer het speeluur was, dan kwam ze altijd bij het hek en dan reikte ze Arthur op een bord zijn broodje over, een broodje met chocola en suiker, een warme bol heette dat. Toen ze zag dat ik er ook van hield, bracht ze altijd twee van die warme bollen. Dat herinner ik me heel goed. En de zuster van Arthur was Marietje, die later ook bij mammië was bij de bevalling van Jesse.

(Ilse: Marietje de Vos is zijn peettante)

Jesse, Marietje de Vos is jouw peettante en zij heeft mammië goed geholpen. Zij is ook een vroedvrouw en een nurse. Anyway, ik ben dus met haar op school geweest. Zij zat in een lagere klas en hij had nog een jongere broer, die ook bij ons kwam in Holland. Anyway, ook een goede vriend van mij was de zoon van de plaatselijke militaire commandant. Dat was Dicky van Rhenen. Ze hadden een prachtig huis en zijn ouders waren heel sympathiek. Zijn vader, majoor van Rhenen, was ook een geschikte baas zullen we maar zeggen. En dan had je nog andere officierskinderen met wie we omgingen: Dicky en Hans Kunsel en de kinderen Lambert. Vader Lambert was een 1^e luitenant.

Er kwamen veel officieren bij ons. Mijn ouders waren erg populair en minstens twee keer per week was er een bijeenkomst en dan bleven ze bij ons eten en zo.

En een van de doktoren van het kampement was dokter van Luyt, dat was oom Kees. En ik noem deze naam omdat wij later, very much later, oom Kees weer ontmoet hebben in Holland. Hij was dus de garnizoensdokter en hij was ook onze dokter, want Ger had last van stuipen toen hij nog klein was. Dan wist mijn moeder geen raad en ik herinner mij dat oom Kees moest opdraven om naar Ger te kijken. En dan bleef hij de hele avond en hij sliep de hele nacht bij ons om op dat joch te letten. Dan sliep dat kind dus in het midden, mijn vader aan een kant en mijn moeder aan de andere kant. Oom Kees, hij had

alleen maar zijn uniformjas uitgetrokken en zijn laarzen, sliep aan het voeteneinde. Zo was oom Kees. En op een keer hadden wij kinderen trachoom. Dat is een oogziekte die wij opgelopen hadden door zwemmen in het garnizoensbad. Dat was een vaak voorkomende oogziekte. Het was erg pijnlijk en je kreeg rode ontstoken ogen en dat moest dan behandeld worden met zilvernitraat en dat moet dan op de oogleden en dat doet verrekte pijn. En om behandeld te worden kropen wij, drie kinderen met mijn vader, in zo'n dokar. Dat was zo'n karretje door één paard getrokken met een koetsier. We gingen die lange weg af naar Banjoebiroe. Er was geen ander vervoer. Er waren hooguit 2 of 3 karren in de hele plaats. Die behoorden aan de dokter en de resident en aan de plaatselijke militaire commandant. Dan gingen we naar de dokter naar het kampement. En dan gingen we het garnizoen in en dan zag je oom Kees daar zitten. Op een veldje hield hij ziekenrapport. Alle zieken waren daar aangetreden en dan was het de sergeant met zijn grote boek die stuk voor stuk de namen opnam. Dan kwam mijn vader met ons drieën het erf op. Oom Kees zag ons al van ver aankomen en gaf ons altijd priority en de een na de ander werden we door hem behandeld. Dan klemde hij ons tussen zijn knieën en dan klemde hij ons vast zodat we niet zaten te spartelen en met één hand omcirkelde hij ons kleine lichaam en met één hand hield hij onze beide handen vast en moest hij tegelijk de ogen helemaal open houden. Nou dat werd door een verpleger gedaan en dan ging hij dan met een stift de oogleden behandelen en dat deed dan verrekte pijn en ik herinner me dat Ton altijd een verschrikkelijke keel opzette, want hij was daar echt het type voor. Nou ja, ik verdomde het om te schreeuwen zeg. Het is not my way of doing things.

Anyway, later heb ik oom Kees in Holland ontmoet. Toen wij in de Haverschmidstraat woonden was hij onze tandarts. Hij was gepensioneerd als kolonel en dokter. Hij was al oud en hij droeg nooit meer een witte doktersjas. Hij had altijd een trui aan. Hij had drie truien, een rode, een grijze en een zwarte. En als ik kwam dan begon hij nooit direct met mij. Dan moest ik naar de dokterskamer. Daar was een grote schrijftafel met allerlei boeken en god knows what en kaarten en zijn diploma's. Dan moest ik tegenover hem zitten. Hij achter de schrijftafel en ik in front of him. Dan nam hij 2 sigaretten en dan ging hij dat met menthol zo wrijven. En dan gaf hij één sigaret aan mij en hij zat ook te roken. Dan ging hij vertellen over Ambarawa. Hoe hij ons behandeld had en over mijn vader. Mijn vader had iets aan zijn vingers en hij kon er niet achter komen wat dat was. Mijn vader had soms geen gevoel in zijn vingers en dan moest hij in zo'n apparaat waar stroom doorheen ging en hij moest zijn vingers op die toetsen zetten. En wij hebben het ook geprobeerd. Dan gingen we één van die toetsen in het water zetten en dan haalden we Slammat en deden we geld in zo'n bak met water en ook dat ding. Dan zeiden we tegen hem: nou, wat zie je daar dan? Dat zijn dus uang en we zeiden: nou, that is for you en hij keek ons ongelovig aan en wij knikten glimlachend en "you have to be happy" zeiden we "you get something and it's all for you" en dan stak hij zijn hand erin en oom Djoon drukte die hefboom naar beneden en dan gilte hij het uit. Die stroom was in het water en adoe, adoe, hij gilte. "Zeg man, hou toch je kop zeg" en dan was die stroom opeens verdwenen en zei ik: "nou ga je gang, je moet niet zo lullig zijn, dat geld is daar". Dan ging hij zo weer in die bak met zijn vingers en opeens kwam die stroom. Ik dacht dat ik gek werd van het lachen. Ik heb altijd zo gelachen. Ik dacht altijd dat ik gek zou worden van het lachen. Wat een klootzakken zijn er toch op de wereld.

Ja kinderen, als jullie verhalen van je oude vader horen, dan zou ik zeggen: maak je borst maar nat.

Ja, die Slammat werd altijd te grazen genomen. Alles moest natuurlijk gebeuren op een dag dat mijn ouders er niet waren. Dat verhaaltje van dat water met dat apparaat moest gebeuren op een zondag. Dan gingen mijn ouders met Ger naar het garnizoen, op bezoek bij hun vrienden daar. Nou, en dan was die Slammat bezig in de tuin. Dat vonden wij natuurlijk allemaal geouwehoer en dan riepen we hem om hem een verrassing voor te bereiden, maar dan zat hij altijd al te schreeuwen. Ik zei: man, hou je kop. En dan zei hij disinenni, disinenni. Ik zei: man zit niet zo te lullen. Je kan niet disinenni hoor, want mijn vader is er niet.

Zie je en dan kwam hij schoorvoetend en moest hij dus op een mooie stoel aan de hoek van de tafel zitten en Ton was er altijd als de kippen bij om een mooie bak te brengen

met water en er was altijd wel een kwartje hier of daar en dat werd erin gezwiept. Djoon maakte dat hele apparaat klaar en hij werd dus echt in slaap gewiegd, maar zijn verlangen naar een kwartje, mijn god dat was echt verschrikkelijk veel geld, en het was erg aanlokkelijk als je dat zo op de bodem van zo'n bak ziet liggen en hij had natuurlijk helemaal geen verstand van electriciteit. Ik bedoel als je wat van electriciteit afweet en je ziet die metalen handvatten in het water, dan word je natuurlijk achterdochtig. Maar daar snapte hij de ballen van natuurlijk. Anyway, zijn hoop om kwartjes uit het water te halen, werd volkomen de bodem ingeslagen. Maar later kreeg hij toch wel een paar centen van ons en stuurden we hem maar weer de tuin in.

We waren als kinderen altijd druk bezig, all right? Maar dat waren altijd beroerde dingen. Wij kregen ook doorlopend slaag, dat heb ik al ergens verteld en dat was echt niet zo omdat we zo zoet waren hoor en het was all right dat Oma Wies erop los sloeg. Wij verdienden het.

Maar om even weer terug te gaan naar die Chinese jongens. Tan Kian Gie woonde niet ver van ons huis af. Naast ons huis was een hele rij woningen die aan elkaar vastzitten. Onze muur werd aan de ene kant gedeeld met de familie Verburg, aan de andere kant met mijnheer en mevrouw van Dalen. Zo was het daar ook, maar bij ons was het zo dat de huizen niet zo diep waren, dus het was er niet donker. Er waren ramen aan de voorkant, er waren ramen aan de achterkant, maar bij die Chinese huizen was het heel anders. Die waren heel erg lang en in de voorkant waren grote deuren die openstonden en uitkwamen op een voorgalerij zullen we maar zeggen. En de moeder van Gie had daar een bank, een balé balé, met een mat erop, waar ze op zat. En er was een lange tafel waar allemaal stopflessen op stonden met allerlei soorten suikertjes, allemaal van die goedkope suikertjes, niet die geweldige take or treat candy wat ze hier hebben. Ik vond die candy vroeger in Indonesië helemaal niet mooi glimmen. Ze waren stoffig, maar dat was geen stof, dat was misschien gruis van suiker or something. But anyway, ik kwam vaak bij Gie na schooltijd en dan ging ik boksen. Gie was tweemaal zo groot als ik en hij was ontzettend gespierd en mijn god, ik stelde geen donder voor. Ik was 8 jaar oud en dan moest ik met hem boksen en ik werd altijd behoorlijk afgeranseld natuurlijk. En nadat ik met hem gebokst had, ik was al bekaf, moest ik met drie andere kleinere Chinese jongens boksen. Dus er werd behoorlijk gevochten door ons en we hadden de grootste lol, maar dat was allemaal OK. Het was nooit kwaadaardig or something like that. En als ik naar huis ging en zijn moeder groette, zijn vader was overleden, dan zou ze nooit vergeten om mij bij het weggaan wat te geven. Naast haar op tafel was een heel stapeltje vierkante stukjes krantenpapier en daar wikkelde ze dan wat candy in. Dan gaf ze mij een zakje voor mijzelf en twee andere zakjes voor mijn broers.

En op een dag vele jaren later, dat was geloof ik 15 jaar later, moest ik voor de militie opkomen in Magelang. Dat is dus niet ver van Ambarawa. Dat was de 4^e afdeling mitrailleurs- en infanteriegeschut. We moesten met zijn allen naar het schietbivak Soemanborno (?). Dat is boven Bandoengan (?) en Bandoengan is boven Ambarawa en we gingen daar met een bus naar toe. Twee of drie grote bussen, afgeladen met militiesoldaten. We zijn toen gestopt in Ambarawa en we stopten op de hoek van een Chinees huis wat mij heel erg bekend voorkwam. Het lag niet ver van ons oude huis, in dezelfde straat. So toen ik uitstapte, we hadden een kwartier of een half uur om even de benen te strekken, toen ben ik naar een van die Chinese jongens gegaan en heb gevraagd: zeg, kunnen jullie me vertellen, woont Tan Kian Gie hier nog en leeft hij nog? God ja mijnheer, hij woont in het oude huis en zijn moeder leeft nog. Hij is erg ziek geweest mijnheer, maar hij is er nog steeds. Zo sprak hij, die Chinese jongens spraken allemaal Hollands. Ik ben dus gewoon even gaan lopen, een paar stappen verder en ik stond voor het huis en daar zat die Chinese vrouw. Die moeder herkende mij nog steeds. Het was net alsof ze helemaal niet ouder was geworden. Zij omhelsde mij en zoende mij en zo en dat was allemaal heel nice. En toen vroeg ik of ik Gie mocht spreken. O natuurlijk, zei ze. Ze sprak Maleis. En toen riep ze: Gie, Gie. En ik stond daar voor de deur en het was erg donker en je rook een lucht van medicijnen. En toen zag ik een figuur naar voren komen, zich losmaken uit de duisternis en langzaam kwam die figuur naar voren en toen zag ik opeens dat het Gie was. Het was net alsof hij verschrompeld

was. Ik was een hoofd groter dan hij en ik was tweemaal zo breed zullen we maar zeggen. En daar was Gie in een pyjama. Hij zag er heel oud uit. Hij was erg ziek en toen hij mij zag viel hij mij om de hals en hij huilde als een kind, deze Gie. Hij snikte gewoon.

Dit is het 2^e gedeelte van de tape.

Onderwerpen: Vervolg van het bezoek aan zijn Chinese vriend, de tuin in Ambarawa met verhalen over vlinders, duizendpoten, rode mieren en torren, het verhaal van Marina die tijdens een reis naar Indonesië namens hem toestemming heeft gevraagd aan de geesten om in het buitenland te mogen sterven, een ander verhaal waarin Marina voor hen heeft gemediteerd op het hoogste plateau van de Burubudur, weer de tuin in Ambarawa waar hij in slaap viel en bij het wakker worden geconfronteerd werd met Oberon, het verhaal van de pianospelende kinderen in het lege huis (Mozart 333), een paar herinneringen aan Pematang Siantar op Sumatra, het verhaal van de regenboog waar hij onder stond.

En ik wil het nog even hebben over Gie. Het was ongeveer 15 jaar later dat ik hem weer zag en zoals ik verteld heb. Het was erg donker in die kamer. Het zag er allemaal even somber uit en toen zag ik daar dus een figuur, die zich losmaakte uit een hoek, en die naar voren kwam schuifelen. Het was allemaal even beroerd en toen zag ik Gie en hij kon zich niet goedhouden toen hij mij zag en toen hebben wij nog even op die balé balé, op die bank gezeten en ik vertelde hem alles over wat er allemaal gebeurd was en hij keek mij aan, hield mijn handen vast en de tranen biggelden over zijn wangen gedurende dat hele gesprek en ook zijn moeder huilde. Het was wel een heel erg ontroerend samenzijn. En toen hoorde ik opeens het fluitje van de sergeant. Toen wist ik dat ik nog 10 minuten tijd had. Toen heb ik hen gegroet. Ik heb Gie omhelsd, ik wist dat ik hem nooit meer terug zou zien. En zijn moeder heb ik ook omhelsd. Toen gaf ze mij in zo'n krantje, zoals ze vroeger altijd deed, suikertjes en dat stopte ze in mijn zak.

Anyway, later toen ben ik nog even naar het huis gelopen. En ik stond voor het hek, dus waar we 15 jaar geleden gewoond hadden en ik zag dat grote erf met al die bomen. Wij hadden allemaal een boom. Ik had ook een boom. Daar had ik een paar planken in geslagen of een paar horizontale takken en ik zat er vaak in. Zomaar in mijn eentje of een boek te lezen. Het was daar allemaal erg leuk in die tijd.

Ik weet niet of ik al verteld heb dat ik daar voor het eerst de mooie vlinders opmerkte, de mooie kleuren die ze hadden. En mooie vogels en mooie torren en daar heb ik ook voor het eerst van mijn leven die grote atlasvlinders gezien. We haalden de poppen van de bomen of uit de struiken. Die zetten we dan in onze kamer en na verloop van tijd zag je een reusachtige vlinder en die brachten we naar buiten in de zon en dan gingen ze hun vleugels uitsteken en na verloop van tijd, wanneer alles weer strak stond, dan zeilden ze weg.

Ik heb me vanaf dat moment altijd afgevraagd wat het voor wezens zijn geweest en nog steeds zijn, die al deze beesten gedesigned hebben. Ik ben niet erg geïnteresseerd in de zogenaamde zoogdieren of zo, maar de vogels, de insecten, met name de vlinders en allerlei andere vreemde beesten, torren, beetles .. daar heb ik erg veel belangstelling voor. En ik heb ook hier verschillende boeken over insecten, voornamelijk dank zij de hulp van jullie moeder Ontje, en die worden nou allemaal tussen alle kinderen verdeeld. Ik weet niet of ik jullie verteld heb hoe ik altijd die duizendpoten ging vangen. Dat vond ik ook altijd zo leuk. In onze tuin waren een hele hoop grote stenen en opeens was er dan ergens een grote ronde plek van mieren. Duizenden mieren, opeens waren ze daar. Die zaten dan bij elkaar. Ik geloof dat ze een vergadering hadden of iets dergelijks. Dat waren semut kapis (?). Dat waren vuurmieren, kleine rode mieren. Als je door één gebeten werd dan was de pijn verschrikkelijk en als je door tien gebeten werd, nou ja dan begon je te gillen hoor, te krijsen zullen we maar zeggen. Maar zodra ik dus zo'n plek van mieren zag, een grote cirkel met een doorsnee van bijna een meter, dan ging ik direct naar de keuken toe en dan jatte ik de sepit. Dat is zo'n bandijzeren tang waarmee je kooltjes op kon halen en dan ging ik een jar zoeken, een jampot met een deksel erop en dan ging ik de tuin in en er waren altijd bepaalde stenen waar ik onder ging kijken en als die stenen dan te zwaar waren om te kantelen, gebruikte ik altijd een stok als een

hefboom. But anyway, onder die stenen zaten vaak prachtige lange, blauwgrijze duizendpoten. Ze lagen daar broederlijk naast elkaar, net palingen, gevaarlijke palingen met pootjes. En dan pikte ik hen op en dan deed ik ze in die fles en dan ging het deksel erop. Niet helemaal dicht, want ze moesten natuurlijk ook ademen. Ze konden niet tegen het glas opklauteren, maar dan ging ik die fles schudden. Nou ja dan werden ze erg zenuwachtig of boos. Dan hoorde je dat gekniers. Dan hield ik dat altijd tegen mijn oor, zodat ik het goed kon horen. Wanneer ik dat gedaan had .. wanneer ik het voldoende geschud had zullen we maar zeggen, dan ging ik naar de mieren toe en dan haalde ik een van die grote vette palingen uit de fles en die hield ik dan een centimeter of zo boven die massa mieren. En dan liet ik het monster vallen en was er een verschrikkelijk gevecht. Het was net alsof er een eruptie was van mieren. En dat beest dat vocht zich rot natuurlijk en dat was een verschrikkelijk grote draak vergeleken met al die kleine rotmieren, maar hij werd helemaal overrompeld en binnen 5 minuten werd hij triomfantelijk op de schouders van die honderden mieren weggedragen en werd hij naar het gaatje gebracht waar ze in woonden en ik heb het verder niet meer gevolgd. Het duurde natuurlijk erg lang, maar dat beest werd dan in dat gat getrokken nadat het een beetje in stukken verdeeld was. Anyway, dat waren dan de duizendpoten.

En er was ook een hele mooie tor. Hij was groen en de toppen van de vleugels waren oranje of rood en een beetje goud. Dat beest heette een sambar ilah (?) en ik vond hem zo mooi. Ik zag hem ook een keer op een plaatje. En ik zag hem op de pasar, daar hadden ze er een broche van gemaakt. En op een keer wandelde ik in de tuin, ik zat altijd overal rond te kijken in de tuin, en ik keek omhoog in een kapokboom en daar zag ik in de top zo'n beestje zitten. Het was vrij hoog, 15 meter hoog of something like that. En toen heb ik zo'n lange stok gehaald, ze noemen dat een genter (?), en toen probeerde ik dat beestje eraf te lichten. Maar dat hoefde niet meer. Zonder dat ik iets deed vloog dat beest naar beneden en hij kwam vlak aan mijn voeten terecht. Toen heb ik hem opgepakt en ik heb een hele tijd naar dat beest zitten kijken. Het was zo'n leuk beest. Toen heb ik hem maar weer op de boom gezet.

Er valt natuurlijk nog veel meer te vertellen. Ook van die Chinese huizen waar ik in geweest ben. Huis after huis. Het was niet één huis. Het waren huizen achter elkaar met reusachtige tuinen, allemaal omgeven door een muur. Ik ging met een Chinese knaap die naast ons woonde, zijn naam was Kwee Hong Tjan. Hij was bewaker van de huizen van zijn vader en dat was een heel rijke Chinees geweest en hij nam mij vaak mee en dan dwaalden we door de kamers. Het was reusachtig maar het was ook erg spooky. Ik heb in Ambarawa verschillende dingen meegemaakt en misschien zal ik later, of nog op deze tape een van die verhalen vertellen, maar voordat ik dat doe nog het volgende.

Meer dan 10 jaar geleden heb ik hier in Amerika, toen wij nog in Baldwin Park woonden, kennis gemaakt met een Joods meisje. Ze zat in Clermont op de university en ze was toen geloof ik bezig met haar M.A. anthropology en ze kwam bijna elke dag bij ons en natuurlijk at ze bij ons. En jullie moeder wordt door de joden ma genoemd. Ze zeggen altijd dat ze er echt uitziet als een Jewish moeder. Omdat mammië dus altijd voor eten zorgde. De Jews houden erg veel van kippensoep, dat weten jullie toch, en mammië is erg goed in het maken van all kinds of soep en things like that.

Als Marina bij ons was, was ze altijd wel aan het eten. Maar anyway toen ze dus met haar doctoraal bezig was en ze haar PhD al had gehaald moest ze nog een proefschrift schrijven en daarvoor is ze naar Malakka gegaan en naar Indonesië. Ze sprak vloeiend Javaans en Maleis. Toen ze me vertelde dat ze naar midden Java zou gaan, naar Salatiga, heb ik haar gevraagd of ze naar Ambarawa wilde gaan om foto's te maken van het huis en van de eetkamer en dat heeft ze dan gedaan. En toen heb ik haar verder gevraagd of zij een slamatan voor ons wilde houden. Voor mammië, voor pappie, voor alle kinderen en kleinkinderen, voor de hele familie. Dat is een soort ritueel. Het gaat allemaal onder leiding van een pamoeroe (?). Dat is een godsdienstleraar. Die zit dan aan het hoofd van die mat en dan zijn er verschillende mannen en vrouwen die eraan deelnemen. En er wordt flink eten gemaakt en zo en wierook gebrand. Het is een

offerande aan de spirits, om de zege af te smeken over een huis of een bepaalde onderneming of zo. En pappie heeft Marina dus gevraagd of ze ter ere van ons deze slamatan wilde houden. Die mensen daar, dat waren allemaal doktoren, Indonesische doktoren en meesters in de rechten, die zeiden: het is toch wel vreemd. Mijnheer Hays is al 30 jaar weg van zijn geboorteland, maar het schijnt dat hij zijn manieren nog steeds kent. Nou dat vond ik wel prettig om te horen. Pappie heeft dus vergunning gevraagd aan de spirits om in het buitenland te sterven. De mensen weten dat niet, zelfs de mensen die in Indonesië geboren en getogen zijn weten dat niet, maar ik weet al die dingen wel. So things zijn all right. Voor mammie en voor pappie en voor alle kinderen. Begrijp je, omdat als je in Indonesië geboren bent, dan ben je ook geboren more or less in de spirit world. En dat moet je acknowledge bij de geboorte met een slamatan. De Indonesiërs weten dat natuurlijk veel beter dan wij. Maar anyway, Marina is toen ook naar het erekerkhof gegaan waar jullie grootvader van pappie's kant begraven ligt. Jesse heeft de foto's. Er zijn verschillende foto's gemaakt van het bijleggen van een krans en zo. Zij is er niet in geslaagd om het graf van mammie's vader te vinden. Ze wist niet dat dat in Bandoeng was. But anyway wij hebben Marina een kaart gestuurd voor de anniversary. Zij is professor aan de Cornell (?) university in New York, maar die kaart is teruggestuurd. Toen wij pas in Cloverdale woonden, was ze bijna elk jaar met Kerstmis hier. Dan bleef ze twee weken bij ons en dan werkte ik met haar en ze was altijd erg impressed wanneer ze mijn bibliotheek zag. Die ik heb opgebouwd met je moeder natuurlijk. En dan zei ze altijd: Will, wanneer ik hier kom en ik zie jouw bibliotheek en dan ben ik werkelijk erg onder de indruk en het is the most complete library I have ever seen in the hands of a non professional. Zoiets zei ze. Nou en dat is dan ook absolutely waar.

In Ambarawa heb ik verschillende vreemde gebeurtenissen meegemaakt. O ja, daar is nog dit. We gingen vaak in de tuin in de grond wroeten met een schop of zo, zogenaamd om schatten te vinden. En we hebben een hele hoop koperen munten opgegraven van de VOC, van de Verenigde Oost Indische Compagnie, die daar in 1602 was opgericht. Het waren munten die eeuwenoud waren. Hoe ze daar gekomen zijn en verloren zijn geraakt, dat weet ik allemaal niet.

Maar anyway. Als kind werd ik vaak slaperig en dan ging ik onder een struik liggen. Er was genoeg ruimte, het was droog zand. En opeens werd ik wakker doordat de zon in mijn gezicht scheen en ik keek op en het was net alsof er vlak voor mijn gezicht een blauwe vogel was die zijn vlerken uitgespreid had. Ik dacht: verrek wat is dat toch een raar beest, hoe komt dat beest nou in de takken verzeild? Maar toen ik goed keek zag Pappie dat het een gezicht was en dat gezicht heb ik dus meer dan 20 jaar later geprobeerd te schilderen. En dat is dus het schilderij van Oberon geworden, the king of the fairies. En dat schilderij heeft mammie verder afgemaakt en dat heeft ze prachtig gedaan.

Vanaf hier heb ik de tekst niet meer letterlijk opgeschreven.

Hij gaat verder met het verhaal van hun huwelijksreis. Ze zijn toen naar een paar vrienden gegaan, een Joodse man en zijn vrouw. Die woonden toen in Magelang en daar zijn ze een paar dagen gaan logeren. Ze zijn toen naar de Burubudur gegaan. Hij vertelt hoe de Burubudur eruit ziet. Hij vertelt het bekende verhaal van de stupa waarin een beeld van Boeddha zit. Toeristen moeten dan proberen dat beeld aan te raken. Hij is erg onder de indruk van het feit dat hij dat niet kan en Ilse wél en vindt dit iets van een andere dimensie. Hij beschrijft het uitzicht vanaf de top. Prachtig uiteraard. Toen Marina daarheen ging, heeft hij haar ook gevraagd naar de Burubudur te gaan en voor hen daar te mediteren en dat heeft ze gedaan. Ze is daar de hele nacht op het hoogste platform geweest om te mediteren. Ze heeft dus heel belangrijke dingen voor hen gedaan en hij vindt het jammer dat het contact verloren is gegaan.

Ambarawa is een rare plaats. Het kampement lag ongeveer 2 mijl van de plek waar ze woonden. Zij woonden in het enige Europese huis aan de Chinese kant. Hij begint weer over de leegstaande huizen, waar je eigenlijk niet in mocht, maar hij was heel nieuwsgierig. Hij beschrijft een heel groot huis met een grote achtertuin die aan de jungle grenst. Het verhaal is in de loop der jaren vervaagd in zijn herinnering. Het kan in Ambarawa zijn gebeurd, maar ook ergens anders.

Hij zwierf vaak in zijn eentje in die achtertuin. Dan keek hij naar de torren en de vogels en zo en als hij dan aan het eind van de dag thuis kwam, kreeg hij een pak slaag, maar dat kon hem niets verdommen. Hij werd daar vaak slaperig en dan ging hij onder een struik liggen en viel in slaap. Opeens hoorde hij pianomuziek. De bewaker was er niet, dus hij had vrij spel. Het klonk heel bekend, net alsof het een van de sonates van Mozart was. Daarom noemt hij dit verhaal Sonate 333 van Mozart. Anyway, hij stond op en liep naar het huis toe. Het geluid kwam daar vandaan. Hij wilde het huis in, maar ramen en deuren waren op slot. Een raam aan de zijkant kon hij open krijgen en zo is hij naar binnen gegaan. Het was een beroerde donkere kamer. Er lag een hoop kleren op de grond en als je dat tegenkwam in een leeg huis, moest je erg uitkijken. Je moest het ook niet met je handen aanraken. Hij deed dat ook niet, want hij voelde zich erg beroerd. In een andere hoek stond een vogelverschrikker en die vogelverschrikker bewoog zich. Vanuit die kamer kwam hij in een lange gang en hij liep die gang door in de richting van de muziek en helemaal aan het eind van de gang was een vrijwel lege kamer waar een piano in stond. Er zaten twee kinderen voor de piano, een jongen van ongeveer 4 en een meisje van een jaar of 8. Ze waren heel netjes gekleed. Hij ging op de grond zitten luisteren. Later maakte hij kennis met die kinderen. Hij vroeg wat ze daar deden. Hun ouders hadden hen daar achtergelaten en ze moesten wachten tot ze terugkwamen. Hij is nog een aantal keren daarheen gegaan en dan zag hij de kinderen weer. Toen kreeg hij malaria en toen hij weer beter was en terugging, was het huis bewoond. De bewoners wisten niets van de piano spelende kinderen. Toen is hij gaan kijken in de pianokamer, maar het was alleen een studeerkamer.

Dit is het hele verhaal, maar Prul denkt dat de kinderen geestverschijningen waren, die tijdens hun leven iets met die plek te maken hadden. Hij ziet zichzelf nog steeds daar door die tuin rondwalen, 8 jaar oud, op zoek naar vreemde beesten en diamanten. Daar is hij nog steeds naar op zoek. Hij is er zeker van dat hij ze ooit zal vinden.

Kennismaking met Ilse in Pematang Siantar. Hij was toen 5 of 6 jaar oud. Zijn vader was controleur bij de PTT. Ze hadden een heel mooi huis. De familie Boon had een dochter Ilse, 3 jaar oud. Zij speelde het meest met Ton. Pematang Siantar was ook een merkwaardige plaats. In de Bataklanden. Vlakbij was het Toba meer, een diep meer met een eiland in het midden. Bij de school hadden ze daar een grote speelplaats. Hij moest daar ook altijd vechten.

Er waren daar in de jungle holen, die door wilde dieren waren gemaakt en daar kroop hij in. Later hoorde hij dat daar ook tijgers waren. Een bewaker van de school die daar ook woonde, had op een ochtend sporen van een grote tijger aangetroffen. Dus hij wist dat hij 's avonds binnen moest blijven. Hij heeft het over een boek "Waar mens en tijger burens zijn". Uit dat boek blijkt dat er altijd een bepaalde band heeft bestaan tussen zekere mensen en tijgers. Die werden dan volgtijgers genoemd en die mensen behoren tot de adelstand.

Van Sumatra heeft hij niet veel gezien, hij was nog te klein. Hij zat op de Hollands Indische school en daar leende hij altijd boeken. Hij heeft heel veel gelezen; hij kon dat al toen hij 5 was. Hij heeft daar ook over Amerika gelezen en dat maakte heel veel indruk.

Met oudejaarsdag gingen ze altijd naar de familie Boon. Maar Prul speelde in die tijd met een andere griet, Jetty Luyten, ook een Hollands meisje. Haar vader was zendeling en haar moeder onderwijzeres. Ze is ook op hun huwelijk geweest, maar daar kan hij zich niets van herinneren.

Ze zijn 3½ jaar in Pematang Siantar geweest. Hij was 5 jaar toen hij daar aankwam. Hij heeft daar ook vreemde dingen meegemaakt.

Naast hun huis was een kleine canyon, helemaal begroeid. Het was erg donker met veel slangen. Over de canyon was een houten brug. Naast hun huis was een rivier en in het midden van de rivier was een eilandje. Als kind al vroeg hij zich af of het mogelijk was onder een regenboog te staan. Zijn moeder zei dat dat niet kon, maar hij heeft altijd die wens gehad. Op een keer was er een geweldige regenbui. Hij keek naar buiten vanuit de zitkamer en toen het opklaarde en de zon doorbrak, zag hij een regenboog. Die kwam van het eilandje en beschreef een grote boog en eindigde in de canyon. Hij is naar buiten gerend, rende de brug over en klom naar beneden. Hij baande zich een weg door het stuikgewas naar de plek waar de regenboog eindigde. En hij is onder de regenboog gaan staan en hij stak zijn handen uit en de kleuren kwamen allemaal op zijn handen. Dat is iets heel belangrijks geweest.

Hun bedienden in Pematang Siantar waren Bataks. Dat waren gekerstende kannibalen.